1
c
Uމުސާރައިގެ މައްސަލާގައި މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ އަލްފާޟިލް ޢަލީ ހާޝިމް
2 ފެބްރުއަރީ 2010ގައި ދެއްވި ބަޔާން
އައްސަލާމް އަލައިކުމް.
ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންގެ މުސާރައާއި އުޖޫރަ ، 1 ޖެނުއަރީ 2010 އިން
ފެށިގެން އިޔާދަ ނުކުރެވިވާ މައްސަލައާއި ބެހޭ ގޮތުން ދަންނަވަން. 2009 ވަނަ އަހަރުގެ އޮކްޓޯބަރ ގައި،
ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފުންގެ މުސާރައާއި އުޖޫރަތައް ، ކުޑަކުރުމަށް ނިންމި ނިންމުން ބިނާކުރެވިފައިވަނީ
އިންޓަރނޭޝަނަލް މަނިޓަރީ ފަންޑާއި، ވާރލްޑް ބޭންކު އަދި ދުނިޔޭގެ އެހެން މާލީ އިދާރާތަކުން ، ރާއްޖޭގެ
އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު ދިރާސާކޮށް އަރުވާފައިވާ ލަފާގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް
ޓްރެޜަރީން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމުގެ މައްޗަށް ރިއާޔަތްކޮށް ، ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް އެކަން
ޤަބޫލުކުރެވުމުން. ކަންމިހެން އޮތުމާއި އެކު ، މިކަން އަލުން އަނބުރާ އިޔާދަކުރުމުގައިވެސް ، މިއަސާސްގެ
މައްޗަށް ބިނާކުރަން ޖެހޭނޭ ކަމުގައި ، މިމިނިސްޓްރީއިން ޤަބޫލުކުރަން. މިއަދުވެސް ބައިނަލްއަޤްވާމީ މާލީ
އިދާރާތަކުން ދެކެނީ ރާއްޖެއަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ ، އިޤްތިޞާދީ ޚާއްސަ ހާލަތު ނިމުމަކަށް އައިސްފައި
ނުވާކަމުގަ.
ދައުލަތުގެ އާމްދަނީއަށް ވުރެ ކުރެވޭ ޚަރަދުތައް އިތުރުކޮށް ، ދެމެހެއްޓެނިވި ނޫން
މިންވަރަކަށް ޤައުމުގެ ދަރަނިތައް އިތުރުކުރުމަކީ ހަރުދަނާ މާލީ ސިޔާސަތެއް ނޫން. އަދި މިފަދަ ދޯހަޅި މާލީ
ސިޔާސަތެއް ތަންފީޒުކުރާނަމަ ، މިކަމުގެ ސަބަބުން ލިބޭ އިޤްތިޞާދީ ގެއްލުން ނުހަނު ބޮޑުވެގެންދާނެ .
ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ ދަރަނި ފޫބެއްދުމަށް ސަރުކާރަށް އޮތީ ހަތަރު ގޮތެއް . ފުރަތަމަ ގޮތަކީ، ދިވެހި ރުފިޔާ
ޗާޕުކުރުން.
އީ މެއިލް eapp@finance.gov.mv: ފެކްސް 3324432 ފޯން 3349159/3349204

2
މިއީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ކުރެވޭނެ ، ކަމެއްކަމުގައި ވީނަމަވެސް މީގެ ސަބަބުން ލާދަ
ނުވަތަ އިންފްލޭޝަން އިތުރުވެ ، އިޤްތިޞާދުގައި ދައުރުވާ މަދު ޑޮލަރު ފަހާ ދުވާ
ރުފިޔާ އިތުރުވެ، ޑޮލަރުގެ ދަތިކަން އިތުރަށް ބޮޑުވެގެން ދާނެ. އަދި ދިވެހި ރުފިޔާގެ
އަގު ދަށްވެ، ލިބޭ އާމްދަނީއަށް ގަންނަން ލިބޭ ތަކެތީގެ އަދަދު މަދުވެ، ހުރިހާ ދިވެހި
ރައްޔިތުންނަށް މިކަމުގެ ބުރަ އުފުލަން ޖެހޭނެ.
ދެވަނަ ގޮތަކީ، ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުން މާލީ އެހީ ހޯދުން.
ރާއްޖޭގެ ބަޖެޓުގެ ދަރަނި ދެމެހެއްޓެނިވި މިންގަ ނޑެއްގައި ނުހިފަހައްޓާނަމަ ، ބޭރުގެ
މާލީ އިދާރާތަކުން ލޯނާއި އެހީގެ ގޮތުގައި ، ފައިސާ ލިބުމުގެ ދޮރުތައް ބަންދުވެގެން
ދާނެކަން އެފަރާތްތަކުން ވަނީ ވަރަށް ސަރީޙަކޮށް ބަޔާން ކޮށްދެއްވާފަ.
ތިންވަނަ ގޮތަކީ، ރާއްޖޭގެ މާލީ ބާޒާރުން ލޯނު ނެގުން.
ބަޖެޓުގެ ދަރަނި ފޫބެއްދުމަށް ރާއްޖޭގެ ބޭންކުތަކުން ދައުލަތަށް ފައިސާ ހޯދުމުން ،
އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގެ ވިޔަފާރި ތަރައްޤީކުރުމަށް ބޭނުންވާ ލޯނު ދޫކުރުމަށް
ބޭންކުތަކުގައި ފައިސާ މަދުވެ ، ލިބޭ ލޯނުތަކުގެ އިންޓަރެސްޓު މަތިވެ ، ރާއްޖޭގެ
އެންމެހާ ވިޔަފާރިތަކަށް މިކަމުގެ ހީނަރުކަން ފޯރާނެ.
އަދި ހަތަރު ވަނަ ގޮތަކީ، އޭގެ ސަބަބުން ދިވެހި ރުފިޔާގެ އަގު ދަށްކުރަންޖެހުން.
ރުފިޔާގެ އަގު ދަށް ކުރުމުން، ދައުލަތަށް ޑޮލަރުން ލިބޭ އާމްދަނީ ދިވެހި ރުފިޔާއިން ،
ބަލާއިރު އިތުރުވެގެންދާނެ. އަދި މިގޮތުން ، ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފުންގެ މުސާރަވެސް
އިތުރުކުރެވިދާނެ. ނަމަވެސް ރުފިޔާގެ އަގު ދަށްކުރުމުން ، އިންފްލޭޝަން ނުވަތަ
އީ މެއިލް eapp@finance.gov.mv: ފެކްސް 3324432 ފޯން 3349159/3349204

3
ތަކެތީގެ އާންމު އަގު މަތިވެގެންދާނެ. އެއީ ދިވެހި ރުފިޔާއަށް ލިބޭ ޑޮލަރު މަދުވުމުން
ރާއްޖެއަށް އިމްޕޯރޓުކުރެވޭ ތަކެތީގެ އަގުތައް މަތިވެ ، ދިރިއުޅުމުގެ ޚަރަދު އެތައް
ތަނަކުން އިތުރުވާނެ. އަދި ލިބޭ އާމްދަނީއަށް ގަންނަން ލިބޭ ތަކެތި މަދުވެގެންދާނެ.
ދައުލަތުގެ ޚަރަދުތައް ކުޑަކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ، ލިބޭ އާމްދަނީއަށް ވުރެ ޚަރަދުތައް
އިތުރުކުރުމުގެ ސަބަބުން އުފެދޭ ދަރަނި ފޫބެއްދުމަށްޓަކައި ސަރުކާރަށް އޮތް ހަތަރު ގޮތުންކުރެ އެއްވެސް
ގޮތެއް ޚިޔާރުކޮށްފިނަމަ ، އޭގެ ދަތިކަން މުޅި ރާއްޖެއަށް ފޯރާ މިކަމުގެ ބުރަ ހުރިހާ ދިވެހި ރައްޔިތުން
އުފުލަން ޖެހޭނެ.
2010 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކޮށް ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގައި
އާންމުކޮށް ލިބޭ އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައިވަނީ 6.8 ބިލިއަން ރުފިޔާ، މިއަދަދުގެ ތެރޭގައި ވިޔަފާރީގެ
ފައިދާއިން ނަގާ ޓެކްސްގެ ގޮތުގައި ލިބޭނެކަމަށް ލަފާކޮށްފައިވާ 300 މިލިއަން ރުފިޔާ ހިމެނޭ . ނަމަވެސް
މިއަދަދު ހިމެނިފައިވާނީ 2009 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެމްބަރު މަހުގެ ތެރޭގައި ވިޔަފާރީގެ ފައިދާއިން ނަގާ
ޓެކްސްއާއި ބެހޭ ޤާނޫނު ފާސްވެ ، 2010 ވަނަ އަހަރުގެ ޖޫން މަހު މި އާމްދަނީ ލިބޭކަމަށް ބަލައިގެން .
މިޤާނޫނު މިއަދާއި ހަމައަށްވެސް ފާސްވެފައި ނުވުމާއެކު ، މިއަދަދު މިއަހަރު ތެރޭގައި ނުލިބޭނެކަން މިހާރު
ވަނީ ޔަޤީންވެފަ.
2008 ވަނަ އަހަރާ އަޅާބަލާއިރު ދަރަނީގެ ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދާ މުސާރައާ އުޖޫރަ ނުހިމަނާ،
މުޅި ދައުލަތުގެ ޚަރަދުތައް ވަނީ 14 އިން ސައްތަ ދަށްކުރެވިފަ . މުސާރައާއި އުޖޫރައިން 2009 ވަނަ
އަހަރުގެ އޮކްޓޯބަރ މަހުން ފެށިގެން ކުޑަކުރުމަށް ، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީން
އީ މެއިލް eapp@finance.gov.mv: ފެކްސް 3324432 ފޯން 3349159/3349204

4
ހުށަހަޅާފައިވާނީ އެވަރެޖު ގޮތެއްގައި 14 އިން ސައްތަ. އަދި މީގެ ސަބަބުން 2009 ވަނަ އަހަރު 28
އިން ސައްތައިގައި ހުރި ޑެފިސިޓު 2010 ވަނަ އަހަރު 15 އިން ސައްތައިން ދަށުގައި ހިފެހެއްޓޭނެ.
2010 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓު ފާސްކުރެއްވުމުގައި މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު
މުއައްސަސާތަކުގެ ބަޖެޓު، އެއްވެސް ހިފެހެއްޓުމެއް ނެތި ދޫކުރަމުން ގެންދިއުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން
ފާސްކުރައްވައި އަންގަވާފައިވުމާއި އެކު، އެ މުއައްސަސާތަކުގެ ބަޖެޓު، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް
ޓްރެޜަރީން މިދަނީ އެގޮތުގެ މަތިން ތަންފީޒު ކުރަމުން. އަދި އިޤްތިޞާދީ ޚާއްސަ ހާލަތަކާ ގުޅިގެން
ދައުލަތުގެ ޚަރަދުތައް ކުޑަކުރުމަށް އަޅާ ފިޔަވަޅުތައް ތަންފީޒުކުރުމުގައި ދައުލަތުގެ އެންމެހާ
މުއައްސަސާތަކުގެ މެދުގައި ހަމަހަމަ ގޮތެއްގައި އަމަލު ކުރުމަށް މަގުފަހި ކޮށްދެއްވުމަށް މަޖިލީހުގައި މިހާރު
ވާނީ ދެންނެވިފަ . އަދި މިފުރުސަތުގައި ދައުލަތުގެ މުސާރަވެރިންގެ ތެރެއިން ސިޔާސީ މަޤާމްތަކާއި ،
ފުލުހުންނާއި ސިފައިންގެ މުސާރަވެސް ޖެނުއަރީ މަހު ދެވިފައިވާނީ ކުޑަކޮށްފައިވާ މިންގަ ނޑުން ކަމުގައި
ހަނދުމަފުޅުކޮށް އަރުވަން.
ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންގެ މުސާރައާއި އުޖޫރައާއި ބެހޭ ގޮތުން ، ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހުން ނިންމެވި ނިންމެވުމުގައި ވަނީ ، މިމައްސަލައިގައި ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނާ ، މިނިސްޓްރީ
އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއާ މަޝްވަރާކޮށް ގޮތެއް ނިންމުން . ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންގެ
މުސާރައާއި އުޖޫރަ 1 އޮކްޓޯބަރ 2009 ގެ ކުރިން، ހުރި މިންވަރަށް އިޔާދަކުރެއްވުމަށް ޑިސެމްބަރ 30
ގައި ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ނިންމަވާ އިއުލާނުކުރެއްވުމުގެ ކުރިން ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތާއި
މެދު މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއާ ނުވަތަ އެހެންވެސް މާލީ އިދާރާއަކާއި ސިވިލް
ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން މަޝްވަރާކުރައްވާފައި ނުވާ ހިނދު ، އަދި ބައިނަލްއަޤްވާމީ މާލީ އިދާރާތަކުން ،
ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު ރަނގަޅު ނުވާކަމަށް ވިދާޅުވަމުން ގެންދަވާއިރު އެކަމަށް ނުބައްލަވާ ، މުސާރަ
އަލުން އިޔާދަކުރެއްވުމަށް ނިންމެވިކަމީ ، އެކަމާއި މެދު މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ
ހިތާމަކޮށް އެކަމުގެ މައްޗަށް ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް.
އީ މެއިލް eapp@finance.gov.mv: ފެކްސް 3324432 ފޯން 3349159/3349204

5
ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުސާރައާއި ، އުޖޫރައިގެ މައްސަލަ ސިޔާސީ ހަތިޔާރަކަށް
ނުހެއްދެވުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ އިލްތިމާސްކުރަން . އަދި މިމައްސަލައިގައި
ޤައުމުގެ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތަށާ ، އެންމެންގެ ލާބައާއި މަންފާ ކުރިއަށް ނެރެ ޒިންމާދާރު ގޮތެއްގައި
އަމަލުކުރުމަކީ މިހާލަތުގައި ހުރިހާ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ މައްޗަށް ލާޒިމުކަމެއް ކަމުގައި ދަންނަވަން . އަދި
އެއާ އެކު ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުން މިކަމުގައި ދެއްވާ އެއްބާރުލެއްވުމަށް ފަށްފަށުން ޝުކުރު
ދަންނަވަން.
ވައްސަލާމް ޢަލައިކުމް.
އީ މެއިލް eapp@finance.gov.mv: ފެކްސް 3324432 ފޯން 3349159/3349204